

אוניברסיטת תל אביב
בית-הספר למדעי התרבות
התוכנית לתואר שני במחקר תרבות הילד והנוער

שיטות מחקר בתרבות הילד והנוער

ד"ר סיגל ברק ברנדס

Brandes1@zahav.net.il

יום ג', 12:15-13:45, סמסטר ב', גילמן 306
שעת קבלה: יום ג' 13:45-14:45 (בתיאום מראש)

מטרת הקורס

הכרת מושגי היסוד של המחקר האיכותני והצגת שיטות המחקר שלו בדגש על תרבות הילד והנוער.

תיאור הקורס

הקורס מציג מושגי יסוד בשיטות המחקר האיכותניות במדעי החברה ואת כלי המחקר המשמשים אותן, תוך התמקדות בארבעה עניינים:

- הצגת המאפיינים הייחודיים של גישות מחקר איכותניות (בשונה מכמותיות)
 - סקירת שיטות לאיסוף נתונים ולעיבודם
 - שאלות אתיות
 - עריכת ראיונות עם ילדים (והתנסות מעשית בכך)
- כל אלה יבחנו לאור סוגיות ייחודיות להשתתפותם של ילדים ונוער במחקר האקדמי כגון יחסי היררכיה בין ילדים ומבוגרים, רצונם של הילדים לרצות מבוגרים, האפשרות לשתף את הילדים בביצוע המחקר ועוד.

חובות הקורס

1. השתתפות סדירה בשיעורים
2. קריאה שוטפת של מאמרים (**לפחות** מאמר אחד בכל נושא)

הרכב הציון

3. מטלה מעשית במהלך השנה – 30%
4. הגשת עבודת בית בסיום הקורס – 70%

תוכנית הקורס

שעור 1: מבוא - מאפייני המחקר האיכותני בהשוואה למחקר הכמותי ; שילוב בין גישות גירץ, קליפורד, [1973], 1990. "תאור גדוש: לקראת תיאורית תרבות פרשנית". בתוך: פרשנות של תרבויות. ירושלים: כתר, 15-39.

שקדי, אשר, 2003. "הנחות המחקר האיכותני – קונסטרוקטיביסטי". בתוך: מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני תיאוריה ויישום. תל-אביב: הוצאת רמות, אוניברסיטת תל-אביב, 23-36.

שיעור 2: הייחוד של ילדים ונוער כנבדקים

France, Alan, Bendelow, Gill & Williams, Simon, 2000. "A 'risky' business: Researching the health beliefs of children and young people". In: Ann Lewis & Geoff Lindsay (Eds.), *Researching children's perspectives*. Buckingham, UK: Open University Press, 150-162.

Greene, Sheila, & Hill, Malcolm, 2005. "Researching children's experience: Methods and methodological issues". In: Sheila Greene & Diane Hogan (Eds.), *Researching children's experience: Approaches and methods*. London: Sage, 8-12.

שעור 3: בניית מחקר איכותני – הגדרת שאלת מחקר ותכנון המחקר, דגימה
צבר בן-יהושע, נעמה, 1990. "תכנון מחקר איכותני". בתוך: המחקר האיכותני בהוראה ובלמידה. גבעתיים: מסדה, 32-48.

שקדי, אשר, 2003. "פרספקטיבה מושגית, שאלות המחקר ועיצוב המחקר". בתוך: מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני תיאוריה ויישום. תל-אביב: הוצאת רמות, אוניברסיטת תל-אביב, 37-54.

שיעור 4: מחקר אתנוגראפי (תצפיתי) – תצפית מובנית – בלתי מובנית ; טהורה – משתתפת (תרגיל אמצע)

לומסקי-פדר, עדנה, 2003. "מסוכן זיכרון לאומי לקהילת אבל מקומית: טקס יום הזיכרון בבתי ספר בישראל". מגמות, מ"ב(3), 353-387.

צבר בן-יהושע, נעמה, 1990. "תצפית". בתוך: המחקר האיכותני בהוראה ובלמידה. גבעתיים: מסדה, 51-62.

Coates, Elizabeth, 2004. " 'I forgot the sky!' Children's stories contained within their drawings". In: Vicky Lewis, Mary Kellett, Chris Robinson, Sandy Fraser & Sharon Ding (Eds.), *The reality of research with children and young people*. London and Thousand Oaks, CA: Sage in association with The Open University, 5-26.

Emond, Ruth, 2003. "Ethnography in practice: A case study illustration". In: Andy Bennett, Mark Cieslik, & Steven Miles (Eds.), *Researching youth*. New York: Palgrave, 103-119.

שיעור 5: ראיונות (עקרונות בסיסיים, מיומנויות הראיון, תמלול)

שבתאי, מלכה, 2001. "לחיות עם זהות מאוימת: חוויות החיים עם שוני בצבע עור בקרב צעירים ומתבגרים יוצאי אתיופיה בישראל". *מגמות, מ"א* (2-1), 97-112.

Doull, Marion, & Sethna, Christabelle. 2011. "Subject, object or both? Defining the boundaries of girl power". *Girlhood Studies*, 4(2), 92-110.

Fontana, Andrea, & Frey, James, 2000. "The interview: From structured questions to negotiated text". In: Norman K. Denzin, & Yvonna S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*. 2nd edition. Thousand Oaks, CA: Sage, 645-672.

Irwin, Lori, & Johnson, Joy, 2005. "Interviewing young children: Explicating our practices and dilemmas". *Qualitative Health Research*, 15(6), 821-831.

שיעור 6: ראיון מובנה למחצה וראיון עומק: הכנת תוכנית ראיון + תרגול בכיתה

צבר בן-יהושע, נעמה, 1990. "הראיון". בתוך: *המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה*. גבעתיים: מסדה, 63-79.

שקדי, אשר, 2003. "ראיון העומק". בתוך: *מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום*. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב, 69-79.

שיעור 7: ראיונות מובנים ובניית שאלונים + תרגול בכיתה

בייט מרום, רות, 2000. *שיטות מחקר במדעי החברה*. ת"א: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה (יחידות 5.1-5.4).

שיעור 8: קבוצות מיקוד

למיש, דפנה, 2000. "שיח בנות הספייס (Spice Girls): חקר מקרה בהתפתחות זהות מגדרית". פתוח, 4, 21-44.

שקדי, אשר, 2003. "קבוצות מיקוד". בתוך: מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב, 89-91.

Barak-Brandes Sigal, & Levin, David, 2014. "Like my status': Israeli girls constructing their social connections on the Facebook social network". *Feminist Media Studies*, 14(5), 743-758.

Darbyshire, Philip, MacDougall, Colin, & Schiller, Wendy, 2005. "Multiple methods in qualitative research with children: More insights or just more?" *Qualitative Research*, 5(4), 417-436.

Hennessy, Eilis, & Heary, Caroline, 2005. "Exploring children's views through focus groups". In: Sheila Greene & Diane Hogan (Eds.), *Researching children's experience: Approaches and methods*. London: Sage, 236-252.

שיעור 9: ניתוח חומרים איכותניים

גבתון, דן, 2001. "תיאוריה המעוגנת בשדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה במחקר איכותני". בתוך: נעמה צבר בן יהושע (עורכת), *מסורות וזרמים במחקר איכותני*. לוד: דביר, 195-227.

צבר בן-יהושע, נעמה, 1990. "תהליכים בניתוח נתונים". בתוך: *המחקר האיכותני בהוראה ובלמידה*. גבעתיים: מסדה, 80-99 ובעיקר 88-95.

Allred, Pam, & Burman, Erica, 2005. "Analysing children's accounts using discourse analysis". In: Sheila Greene & Diane Hogan (Eds.), *Researching children's experience: Approaches and methods*. London: Sage, 175-198.

שיעור 10: האינטרנט כשדה וככלי מחקר (אתנוגרפיה, קבוצות מיקוד, יומני אי-מייל, מדיה חברתיים)

- Balleys, C., & Coll, S. 2017, forthcoming. "Being publicly intimate: Teenagers managing online privacy". *Media, Culture & Society*.
- Doornwaard, S.M. June, 2016. *Dutch adolescents' motives, perceptions, and reflections toward sex-related Internet use: A web-based focus group study*. Paper presented at the Annual Conference of the International Communication Association, Fukuoka, Japan.
- Fox, Fiona, Morris, Marianne & Rumsey, Nichola, 2007. "Doing synchronous online focus groups with young people: Methodological reflections". *Qualitative Health Research*, 17(4), 539-547.
- Jones, Adam & Woolley, Janet, 2015. "The email-diary: A promising research tool for the 21st century?" *Qualitative Research*, 15(6), 1-17.
- Lomborg, Stine, 2012. "Researching communicative practice: Web archiving in qualitative social media research". *Journal of Technology in Human Services*, 30, 219-231.
- שיעור 11: יחסי חוקר/ת- נחקר/ת ושאלות של כוח והיררכיה, או - מה מקום הילד במחקר - אובייקט? משתתף? שותף?**
- Pole, Christopher, Mizen, Philip & Bolton, Angela, 1999. "Realising children's agency in research: Partners and participants?" *International Journal of Social Research Methodology*, 2(1), 39-54.
- Robinson, Chris, & Kellett, Mary, 2004. "Power". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 81-96.
- Uprichard, Emma. 2010. "Questioning research with children: Discrepancy between theory and practice?" *Children & Society*, 24, 3-13.

שיעור 12: שיקולים מתודולוגיים בעבודה מחקרית עם ילדים ובני נוער: שאלת הגיל - הקשר בין המתודולוגיה לגיל המשתתפים; נושא מחקר רגיש, מגדר.

Christensen, Pia, & James, Allison, 2002. "Childhood diversity and commonality: Some methodological insights". In: Pia Christensen, & Allison James (Eds.), *Research with children: Perspectives and practices*. London: Falmer, 160-178.

Harris, Catherine, Jackson, Lucy, Mayblin, Lucy, Piekut, Aneta, & Valentine, Gill, 2015. "'Big Brother welcomes you': Exploring innovative methods for research with children and young people outside of the home and school environments". *Qualitative Research*, 15(5), 583-599.

Jones, Caroline, & Tannock, Jane, 2000. "A matter of life and death: A reflective account of two examples of practitioner research into children's understanding and experience of death and bereavement". In: Ann Lewis & Geoff Lindsay (Eds.), *Researching children's perspectives*. Buckingham, UK: Open University Press, 86-97.

Kellett, Mary, & Ding, Sharon, 2004. "Middle childhood". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 161-174.

Langston, Ann, Abbott, Lesley, Lewis, Vicky, & Kellett, Mary, 2004. "Early childhood". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 147-160.

Lumsden, Karen, 2009. "'Don't ask a woman to do another woman's job': Gendered interactions and the emotional ethnographer". *Sociology*, 43(3), 497-513.

McGladrey, M. 2014. Becoming Tween bodies: What preadolescent girls in the US say about beauty, the "Just-Right Ideal" and the "Disney Girls". *Journal of Children and Media*, 8(4), 353-370.

Pattman, Rob, & Kehily, Mary Jane, 2004. "Gender". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 131-144.

שיעור 13: שאלות אתיות במחקר איכותני (דגש על מחקר עם ילדים ובני נוער)
דושניק, לירון וצבר בן-יהושע, נעמה, (2001). "אתיקה של המחקר האיכותני". בתוך: נ. צבר בן-יהושע (עורכת), *מסורות וזרמים במחקר איכותני*. לוד: דביר, 368-343.

Alderson, Priscilla, 2004. "Ethics". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 97-112.

France, Alan, 2004. "Young people". In: Sandy Fraser, Vicky Lewis, Sharon Ding, Mary Kellett, & Chris Robinson (Eds.), *Doing research with children and young people*. London: Sage, 175-190.

Hoops, J., & Meija, R. June, 2016. "Online data collection ethical considerations: Negotiating dialectic tensions" Paper presented at the Annual Conference of the International Communication Association, Fukuoka, Japan.

Livingstone, Sandra, & Locatelli, Elisabetta. 2014. "Ethical dilemmas in qualitative research with youth on/offline". *International Journal of Learning and Media*, 4 (2), 67-75.

הגשת עבודה מסכמת – 2.8.2017 בהתאם להנחיות הפקולטה.